

Vistfræði reyniviðar (*Sorbus aucuparia*) á Vestfjörðum-aldur, vaxtarhraði og þéttleiki.

Sighvatur Jón Þórarinsson nemandi við Lbhí

BS-verkefni

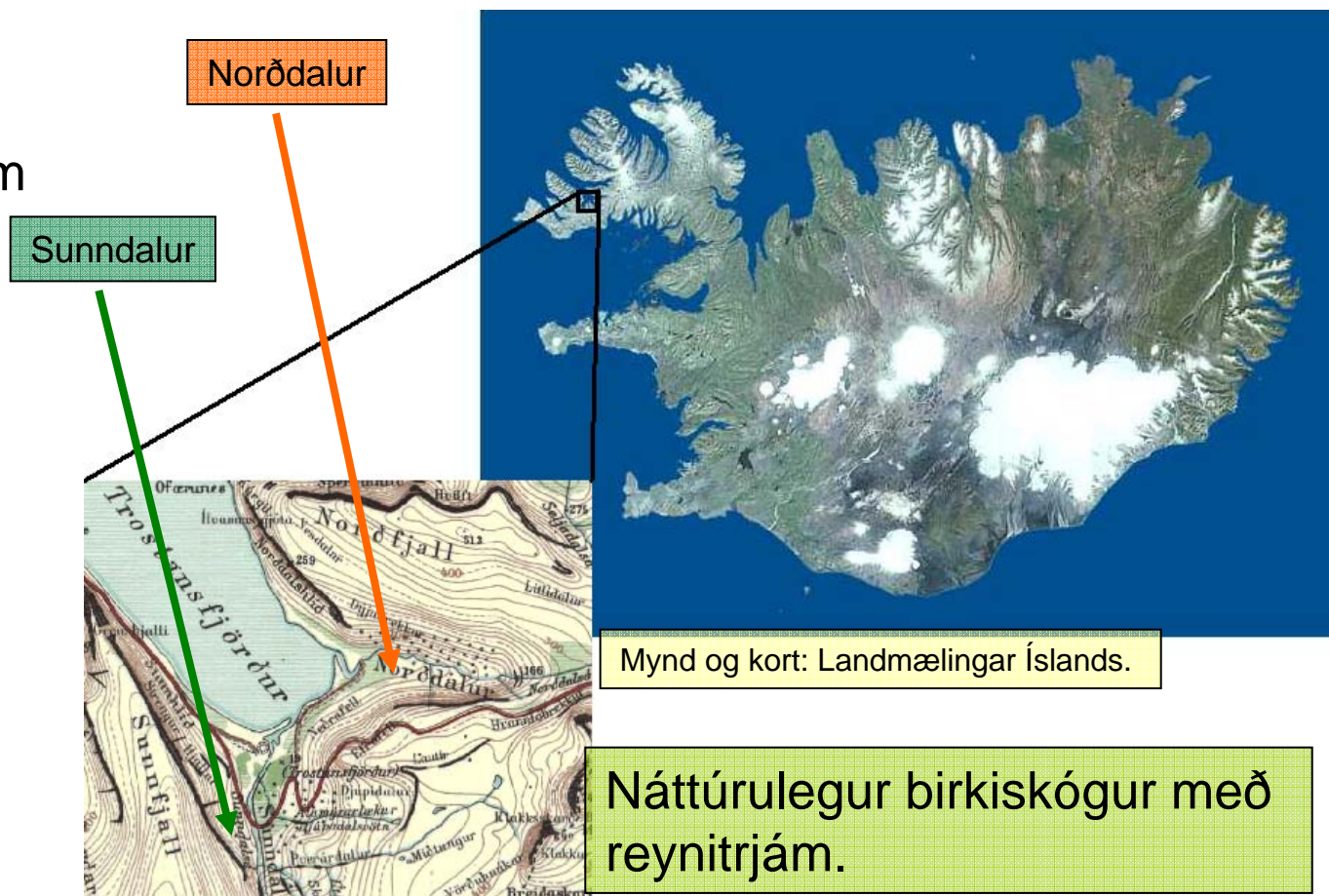
Leiðbeinandi: Ólafur Eggertsson sérfræðingur á Mógilsá.

Markmið

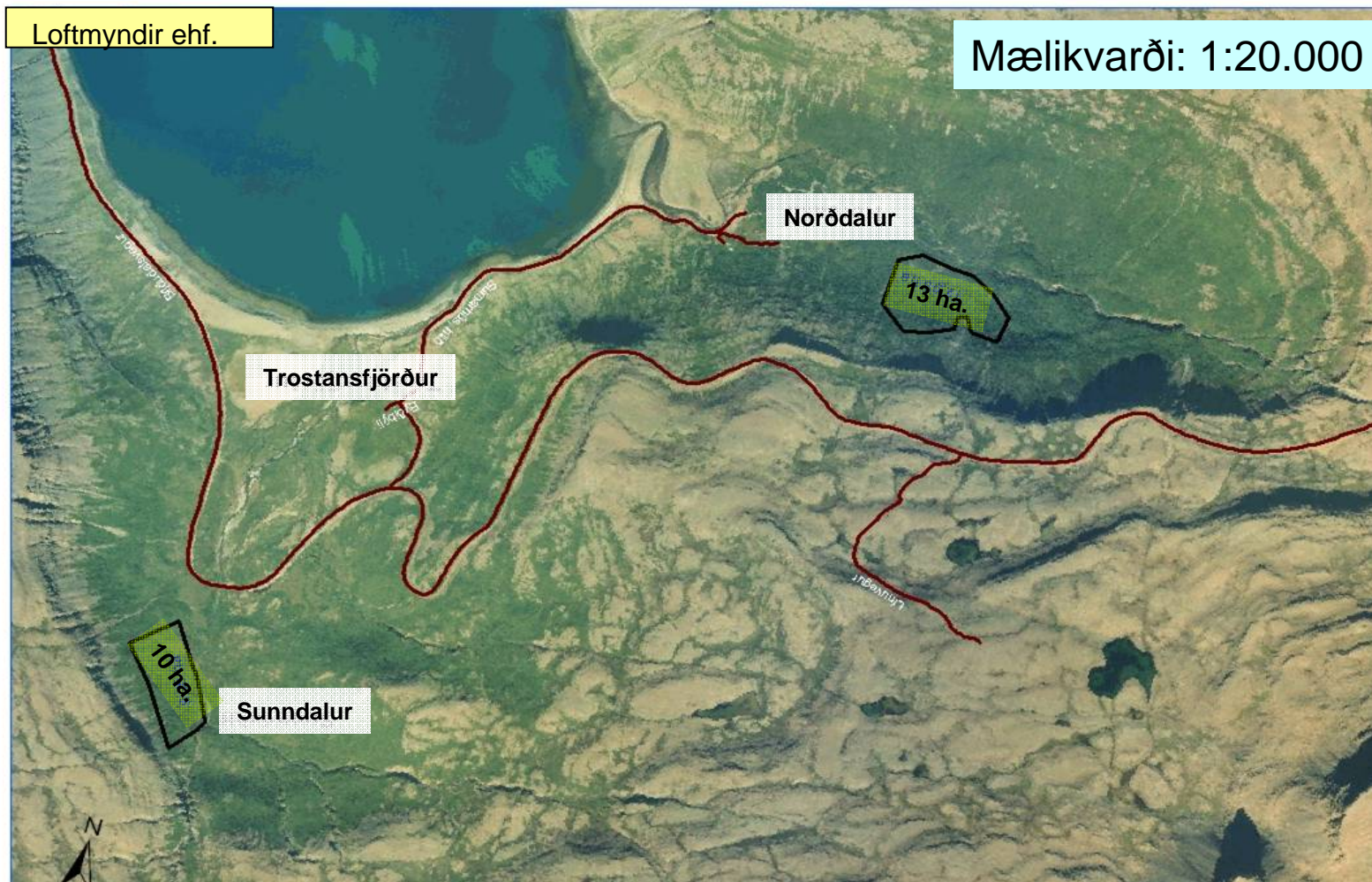
- Ljóst er að reyniviður (*Sorbus aucuparia*) hefur orðið mun meira áberandi á Vestfjörðum á síðustu einum eða tveimur áratugum, miðað við hvað áður var. Hvað er það sem er að valda þessum breytingum?
- Verkefnið miðar að því að rannsaka þetta.
- ❖ Engar rannsóknir á þessu sviði hafa farið fram á Vestfjörðum.

Rannsóknarsvæði

- Sunndalur og Norðdalur í Trostansfirði sem er einn af Suðurfjörðum Arnarfjarðar.
- Lítil sem engin sauðfjár-beit í Norðdalnum en beit hefur verið að aukast á síðari árum í Sunndalnum.

- Svæðið í Norðdal sem mælt var er um 13 ha. Mæld voru 24 tré sem gerir meðal-þéttleika uppá 1,9 tré/ha.
- Svæðið í Sunndal er aftur á móti 10 ha. Mæld voru 39 tré sem gera meðal-þéttleika uppá 3,9 tré/ha. Austantil í dalnum og í dalbotninum sáu fleiri reynitré en þau voru ekki mæld.

Aðferðir á vettvangi

Kjarnasýni voru tekin í hnéhæð (0,5m) og brjósthæð (1,3m), úr öllum reynitryám Norðdalnum - 24 tré (fleiri stofnar) og á afmörkuðu svæði í Sunndalnum - 39 tré.

Auk þess voru trén hæðarmæld.

Tekið kjarnasýni (Mynd: ÓE)

Borað eftir kjarnasýni (Mynd: SJP)

Úrvinnsla gagna

- Kjarnasýni límd á trélista og mæld til að ákvarða þvermál trjáanna og barkarþykkt.
- Breidd árhringja í kjarnasýnunum mæld og þeir taldir, í sérútbúinni víðsjá, fyrir hvern radíus sýnis (mælt frá kjarna að berki, tvær mælingar fyrir hvert sýni).

Kjarnasýni tilbúin til mælinga. (Mynd: SJP)

Víðsjá til árhringjamælinga. (Mynd: SJP)

Niðurstöður

- Aldur trjáanna ákvarðaður út frá áhringjafjölda.
- Flokkuð í þrjá aldurshópa.

Aldur(ár)	< 30	60 - 85	> 85
Fjöldi	17	15	21
Meðalh.(m)	(2,2 - 4) 3,2	(2,4 - 6,8) 4,4	(2,2 - 7,2) 4,5
Meðalr.(dm ³)	(1,5 - 5,9) 4,1	(4,2 - 85,4) 26,0	(4,1 - 106,0) 38,2

Aðeins eitt tré í aldursflokknum 30 – 60 ára og honum því sleppt.

Áhringir í kjarnasýni. (Mynd: SJP)

Niðurstöður

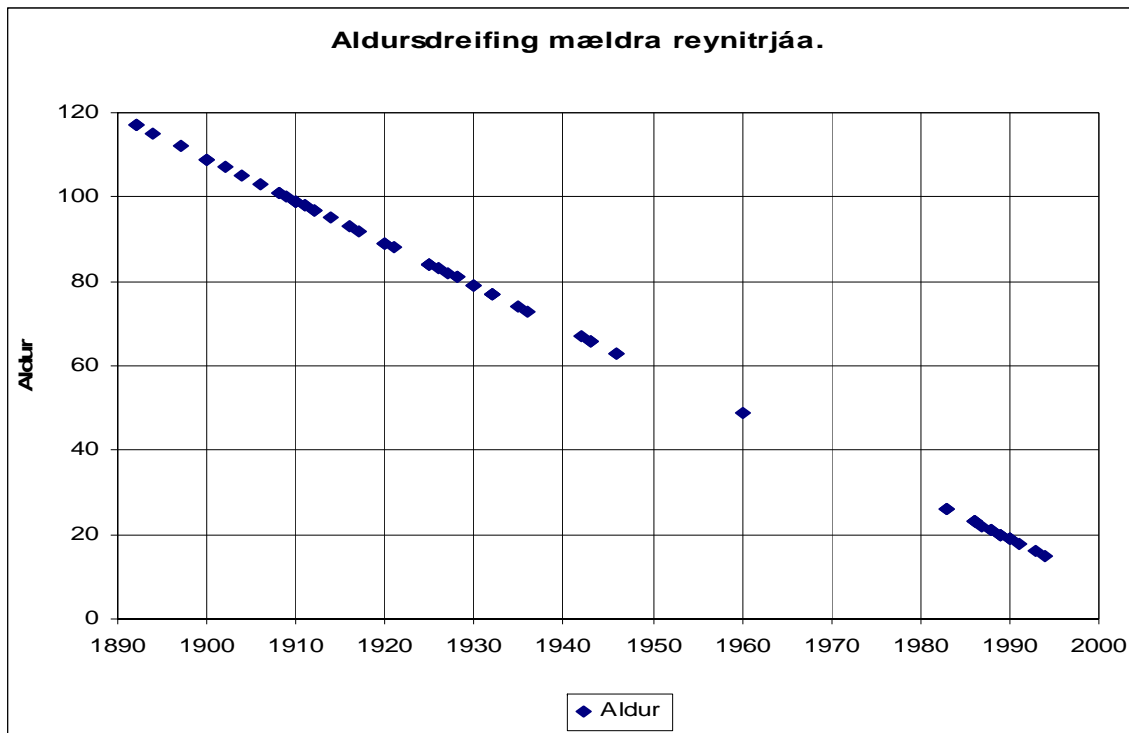
- Elsta tréð í Norðdalnum reyndist 117 ára gamalt, 4,9 m á hæð og 19,1 cm í þvermál, bolrúmmál 49,7 dm³(lítrar).
- Í Sunndalnum reyndust tvö tré jafn gömul eða 117 ára (jafn gömul og elsta tréð í Norðdalnum) , annað þeirra var 5,1 m á hæð og 19,2 cm í þvermál, bolrúmmál 52,3 dm³ en hitt 3,3 m á hæð og 12 cm í þvermál, bolrúmmál 14,2 dm³.

Raynitré í Sunndal. (Mynd: ÓE)

Beitarsaga og nýliðun reyniviðar

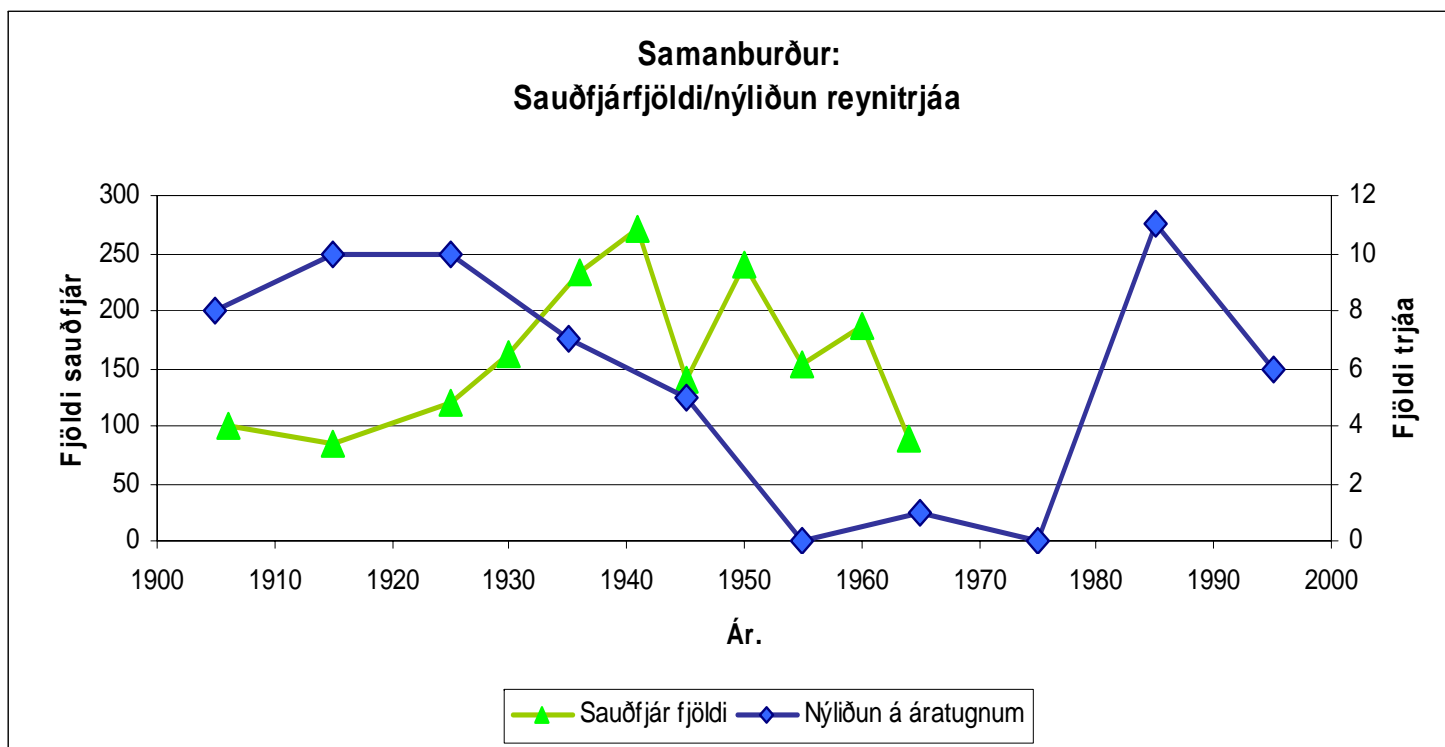

Myndritið sýnir fæðingarár (nýliðun) reynitrjáa í Sunndal og Norðdal.

Ár	Sauðfjár fjöldi
1906	99
1915	84
1925	119
1930	162
1936	234
1941	271
1945	141
1950	240
1955	153
1960	186
1964	89
1970	Komið í eyði

Sauðfjáreign á býlinu
Trostarsfjörður, samkvæmt
ásetningsskýrslum.

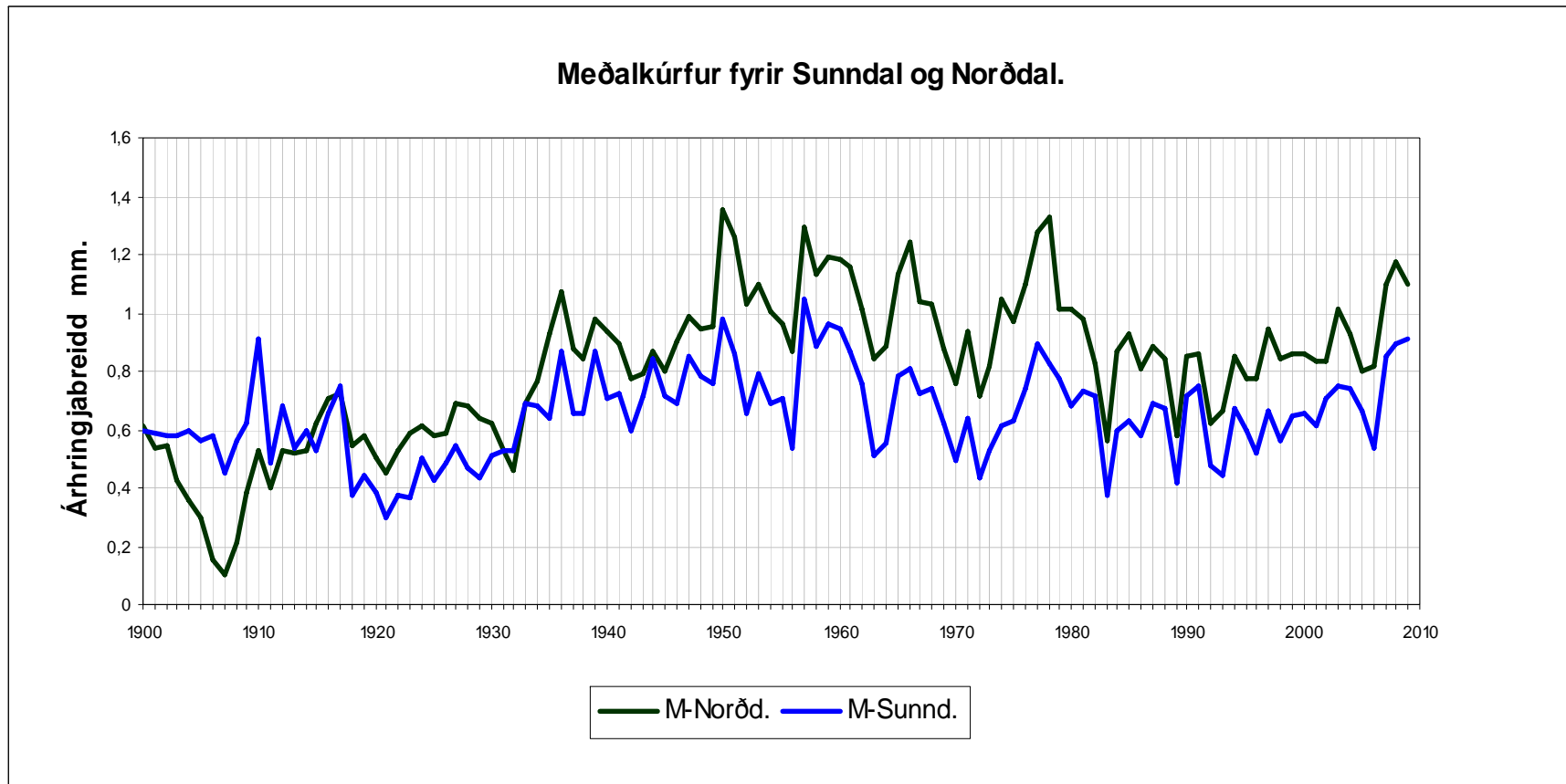
Beitarsaga og nýliðun reyniviðar

- Línan fyrir fjölda trjáa byggir á samtölu nýliðunar fyrir hvern áratug. Sjáum við samhengi beitar og nýliðunar? Erlendar rannsóknir (Tord Johansson 1984 og fl.) hafa sýnt að beitardýr svo sem elgur og sauðfé sækir í reynivið (og ösp) við nýliðun skóglendis, umfram flest önnur tré.

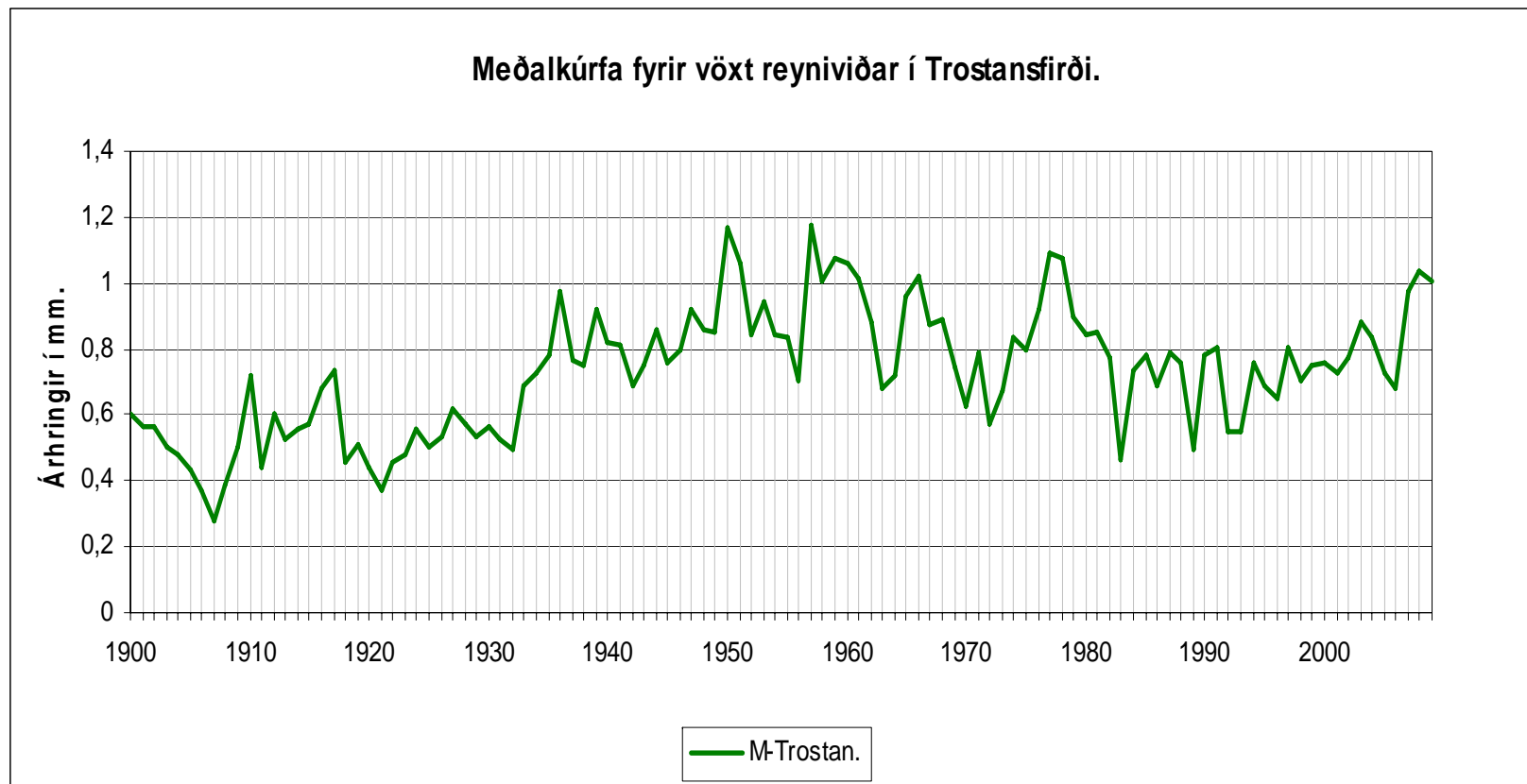
Vaxtarkúrfur

Vaxtarkúrfur fyrir þá stofna reynitryáa í Norðdal og Sunndal, sem voru tölfraeðilega hæfir til gerðar meðalkúrfu.

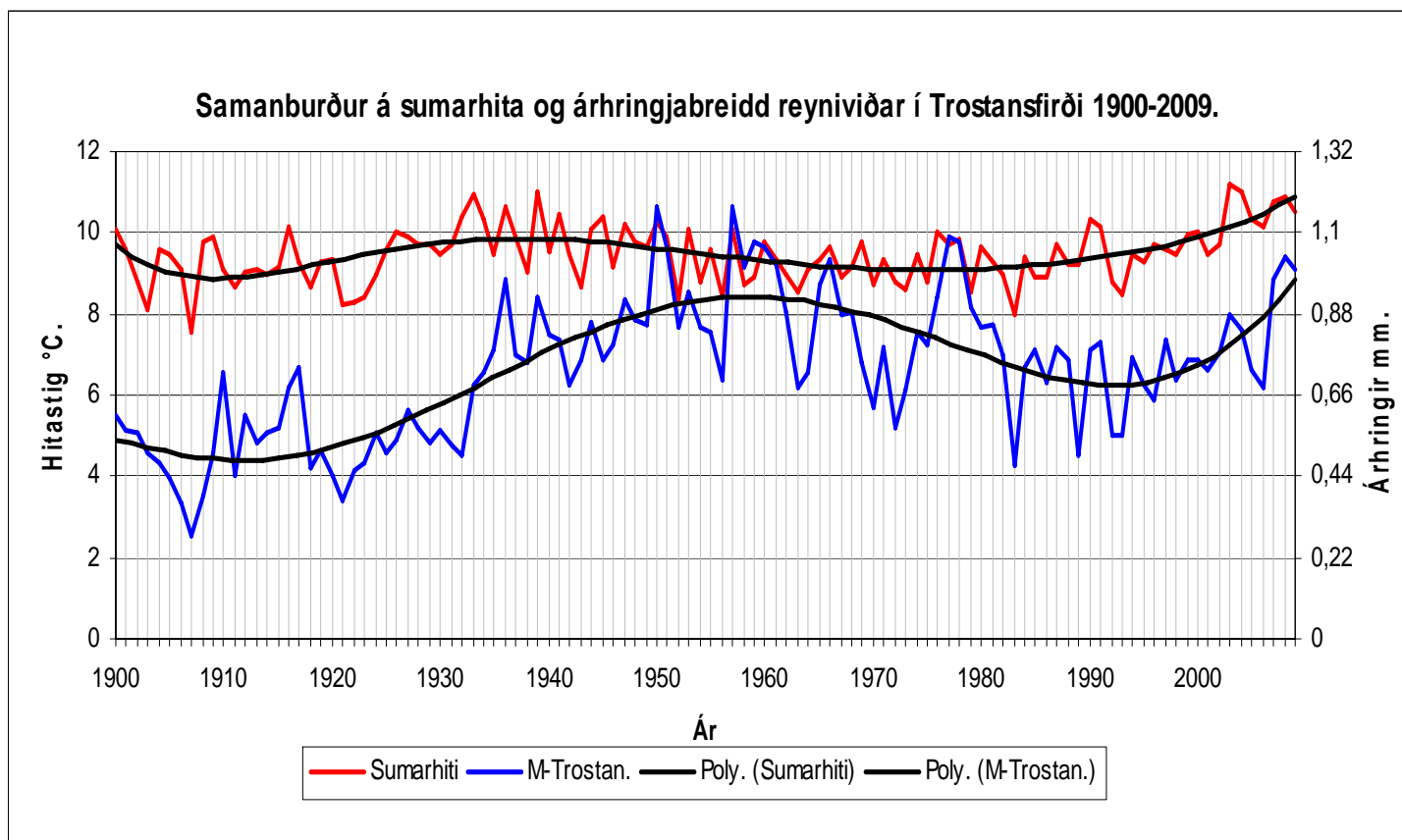

Vaxtarkúrfur

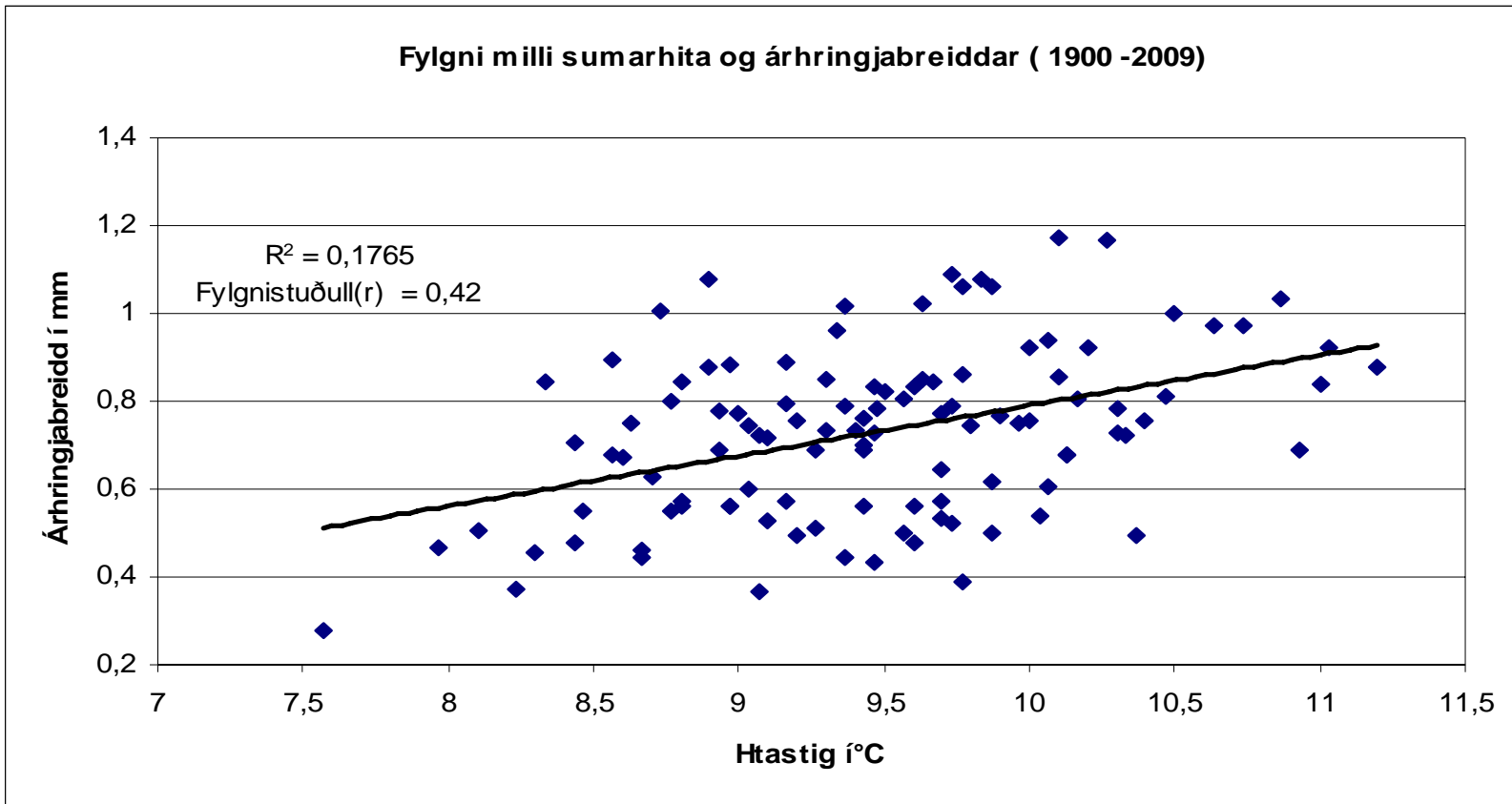
Vaxtarkúrfa fyrir alla stofna reynitrjáa í rannsókninni, sem voru tölfræðilega hæfir til gerðar meðalkúrfu.

Hitafar / áhringjabreidd

- Vinstra megin sést graf með sumarhita (júní-ágúst) í Stykkishólmi (valinn vegna samfellu í veðurathugunum). Hægra megin er samsett graf með meðal-sumarhitunum og meðal áhringjabreidd reynitrjáa í Trostansfirði.

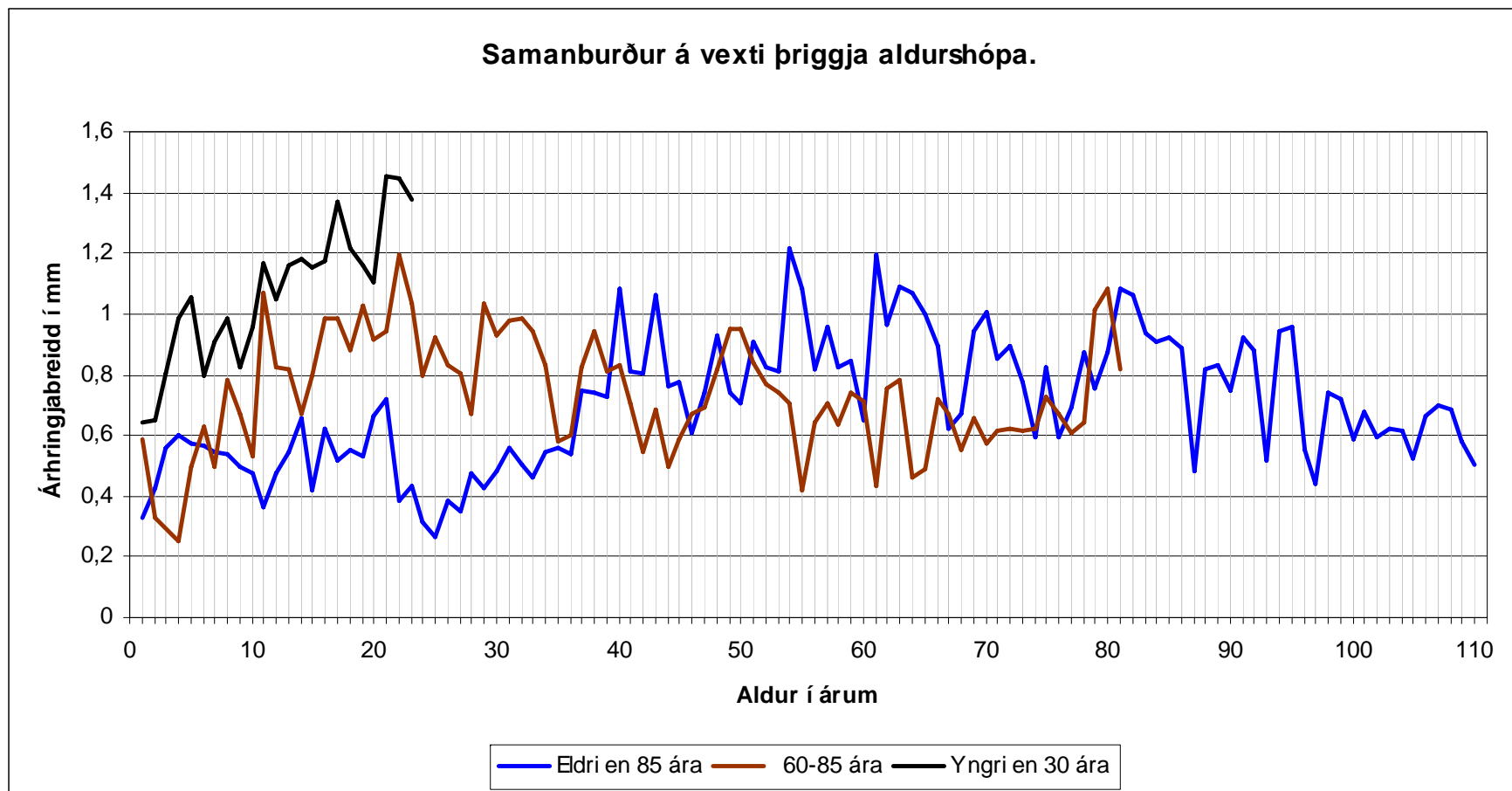
Fylgni sumarhita og vaxtar

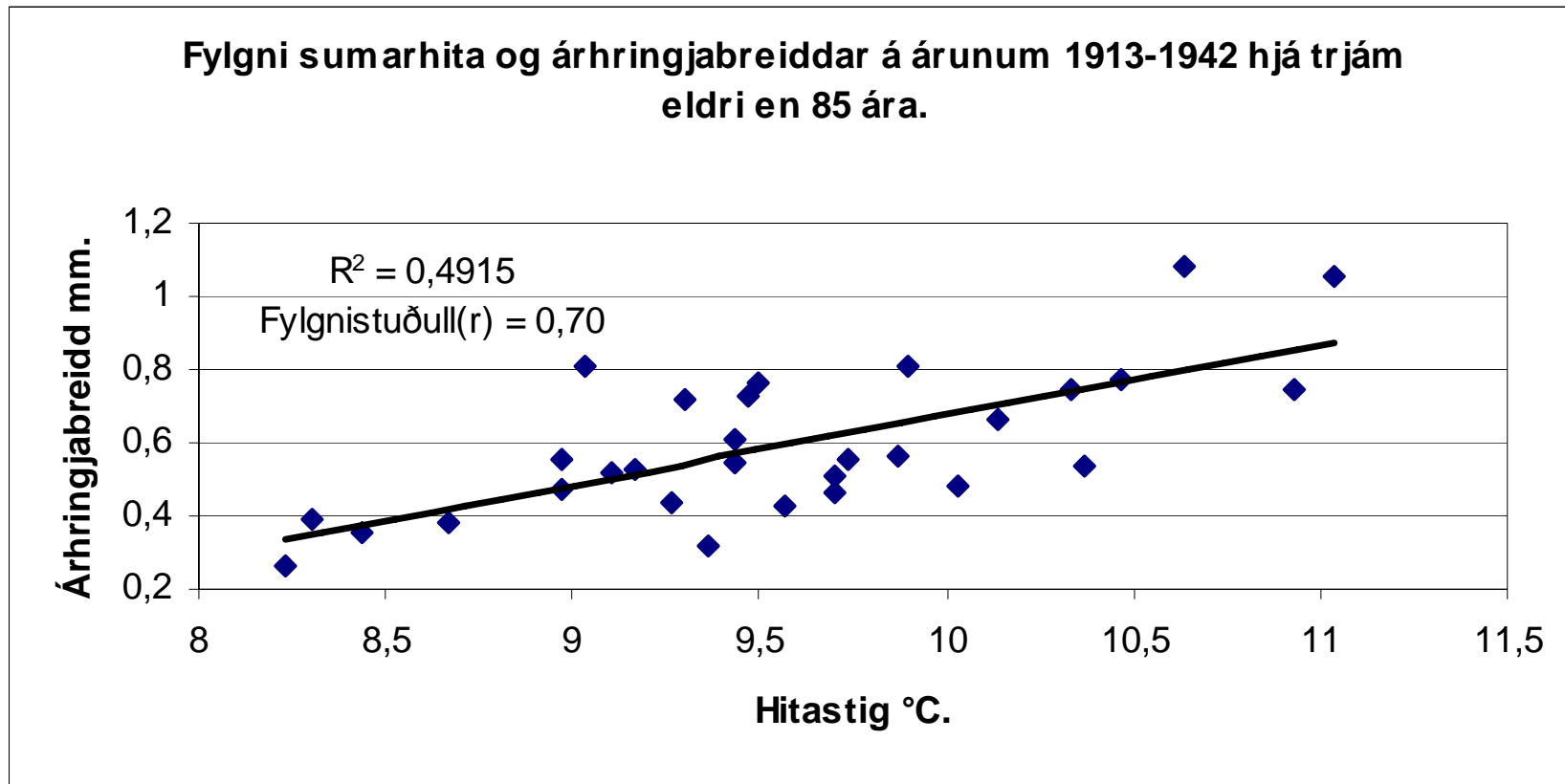
Fylgni sumarhita (júní-ágúst) og áhringjabreiddar (öll trén) er í meðallagi.

Samanburður á vexti aldurshópanna

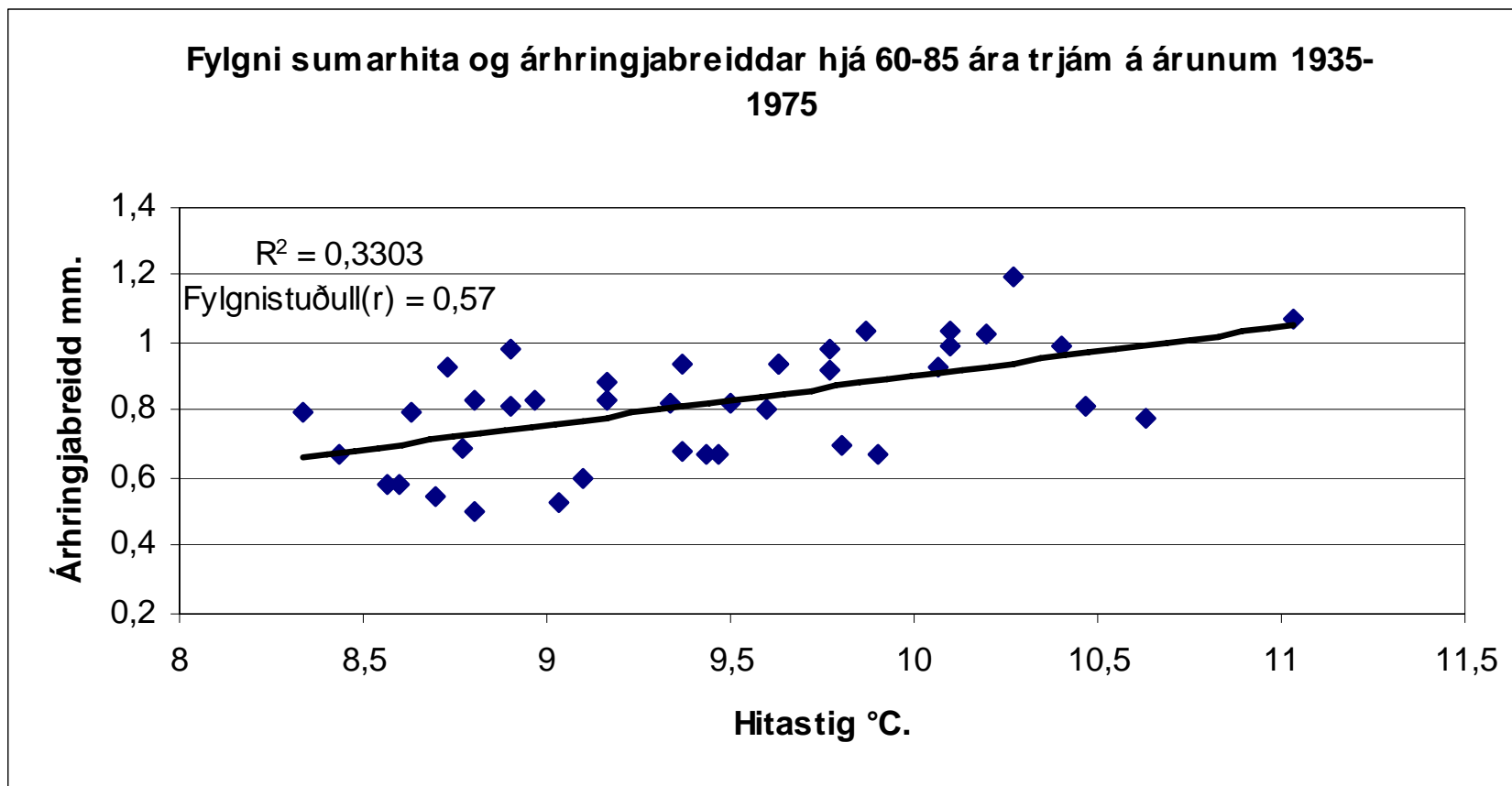

Fylgni sumarhita og áhringjabreiddar hjá ungum trjám

Sterk fylgni (mikil fylgni)

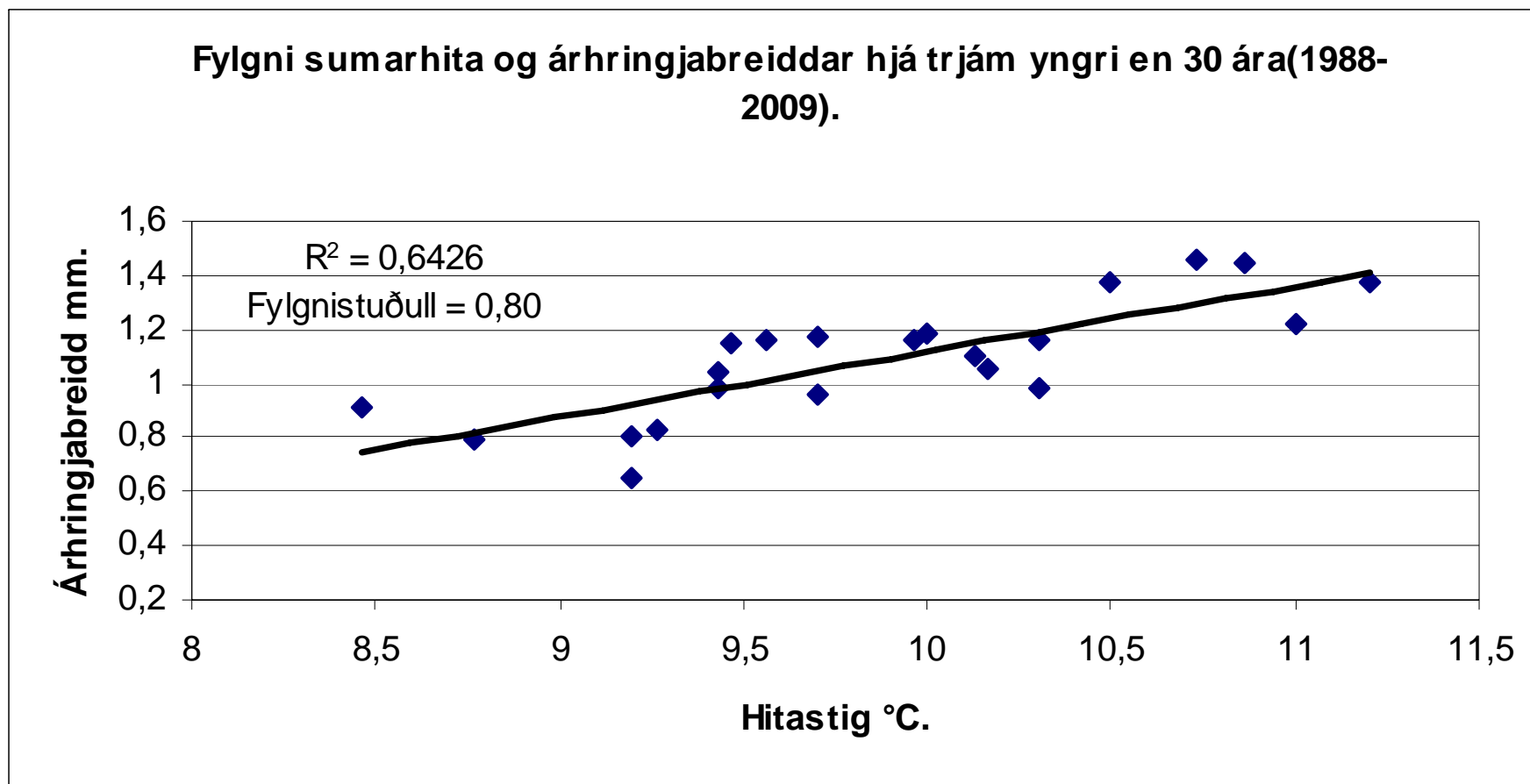
Fylgni sumarhita og áhringjabreiddar hjá ungum trjám

Meðal fylgni

Fylgni sumarhita og áhringjabreiddar hjá ungum trjám.

Sterk fylgni (mikil fylgni)

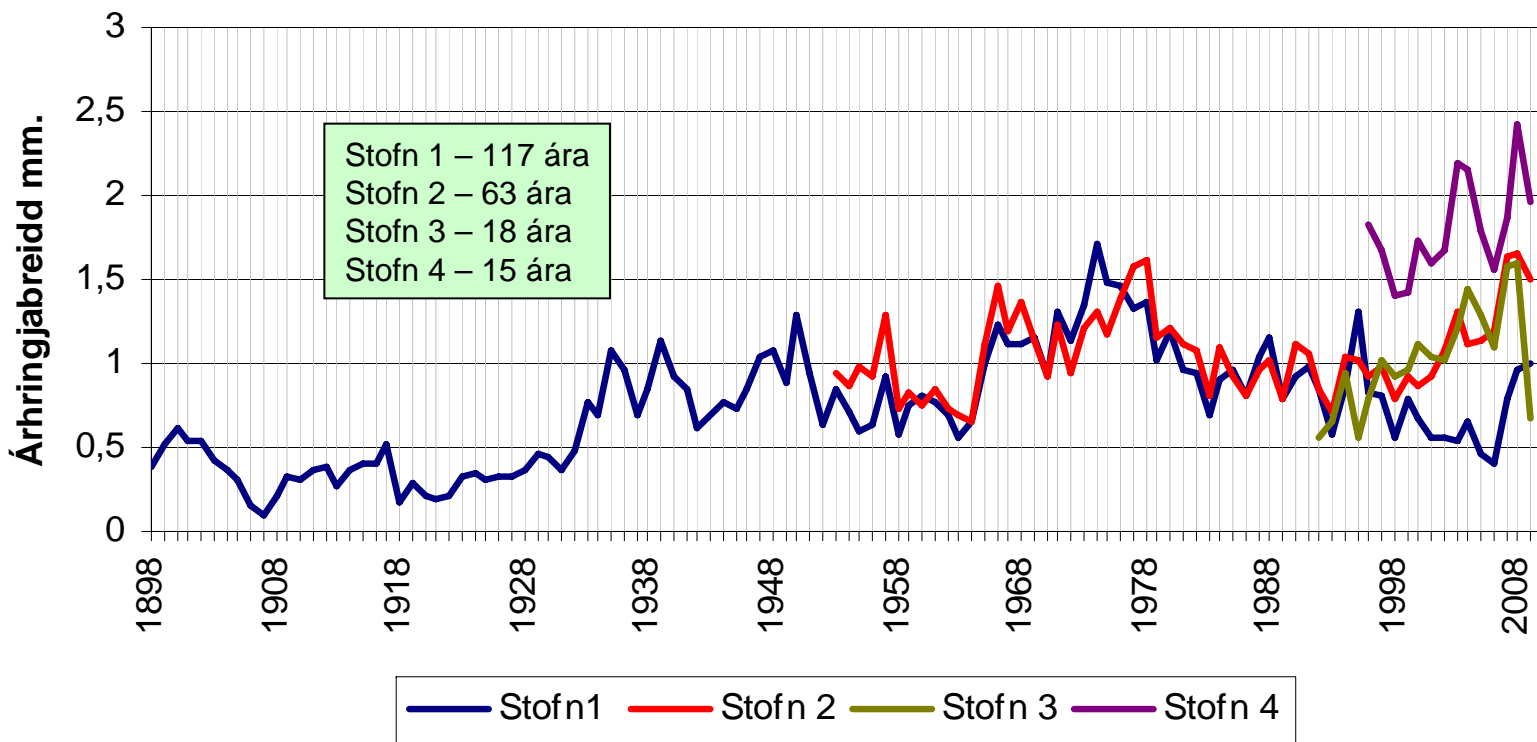
Endurnýjun með rótarskotum.

Mynd: ÓE

Fjórir stofnar af sömu rót!

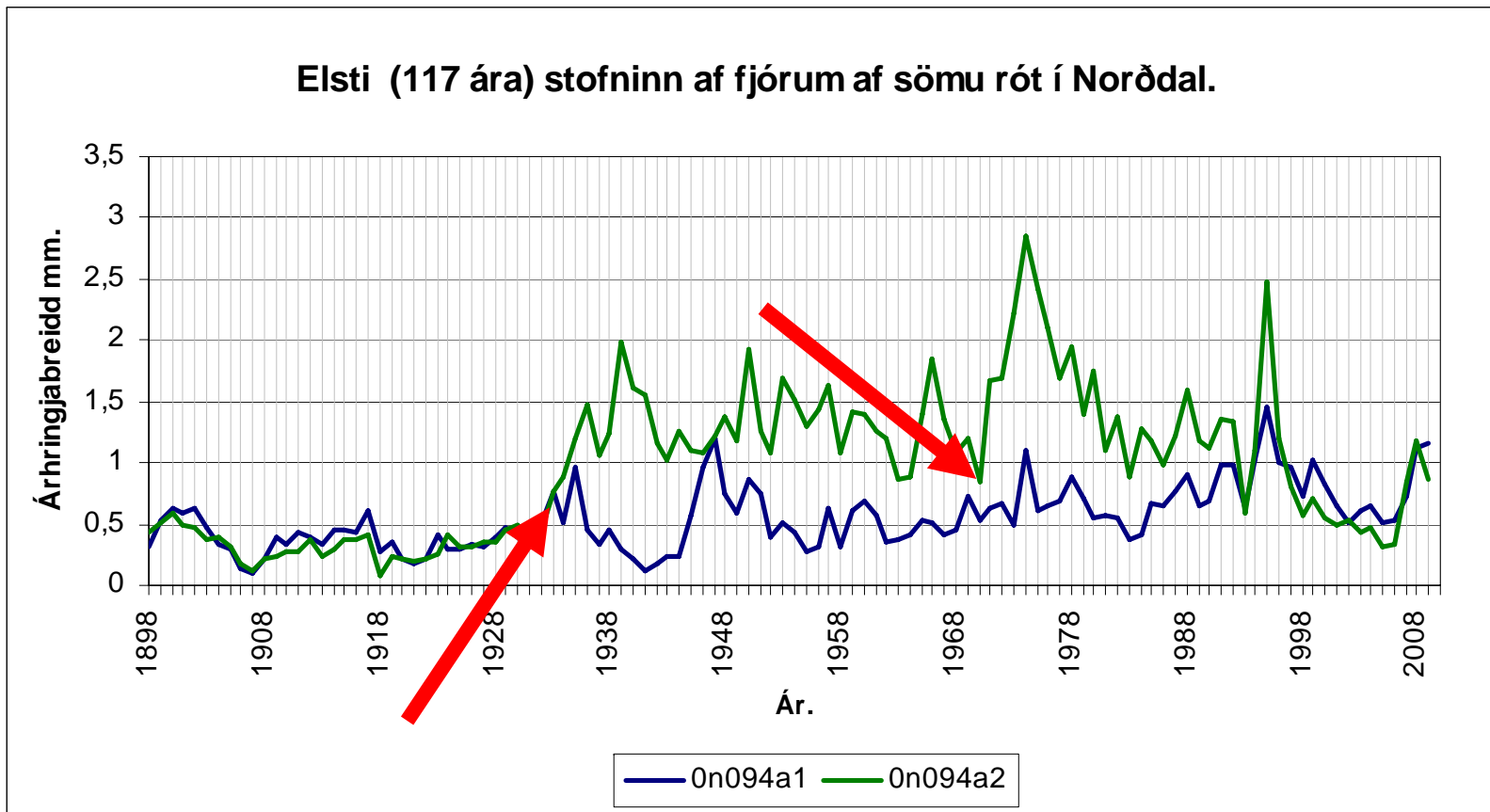
Fjórir misgamlir stofnar af sömu rót í Norðdal.

Elsta og yngsta tréð í Norðdal er vaxið upp af sömu rót.

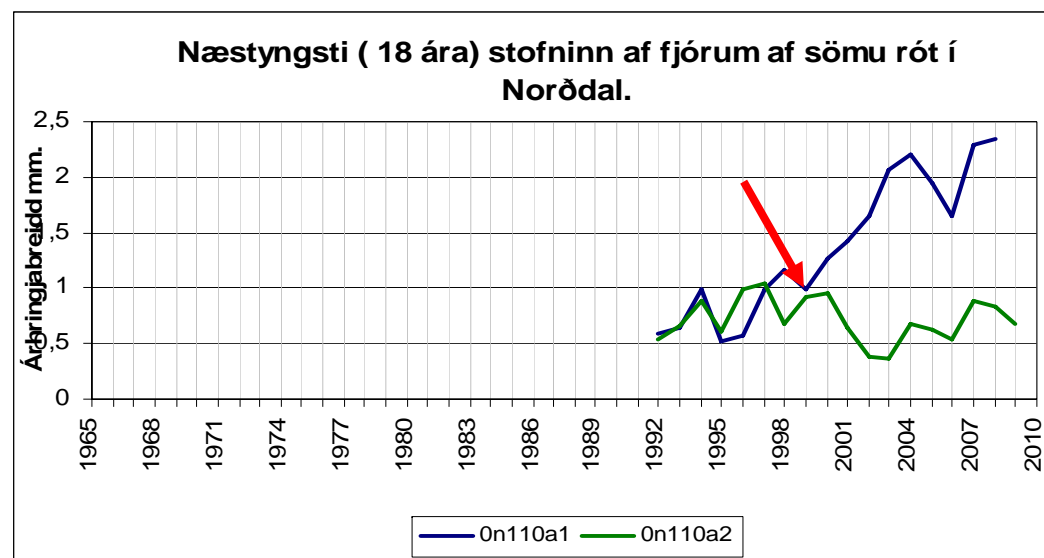
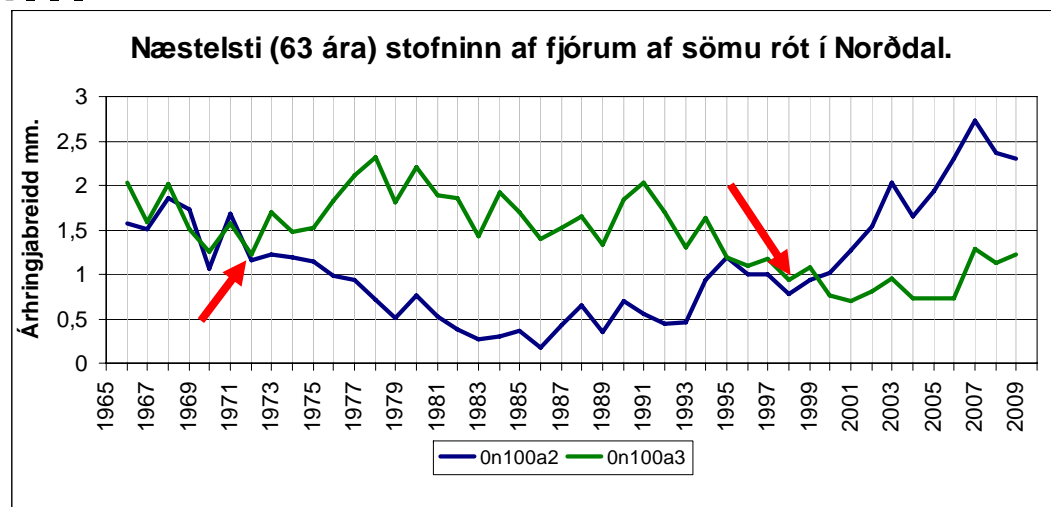
Skoðum aðeins nánar...

Grafið sýnir mælingar hvors radiúsar fyrir sig í kjarnasýni (hnéhæð) fyrir 117 ára reynitréð frá fyrri glæru. Fellur vel saman fyrstu árin en leiðir skilja 1935-1936. Einnig má sjá aðskilnað í stefnu línana 1972. Snjóflóð ??

Skoðum áfram...

- Á efra grafinu sjáum við hvar línurnar skiljast að 1972 (sjá grafið á fyrri glæru) og einnig 1999/2000.
- Á neðra grafinu sjáum við hvernig línurnar skiljast að 1999/2000.

Hvað gerðist ?

Niðurstöður

- Elstu trén eru tæplega 120 ára.
- Aðeins eitt tré hefur “fæðst” á árabílinu 1947 – 1983 líklega vegna beitarálags.
- Meðalfylgni milli sumarhita og áhringjabreyddar. Hjá ungum trjám, mikil fylgni.
- Vísbending um að nánast öll endurnýjun sé af rótarskotum

Mynd: ÓE

Að leiðarlokum

- Nokkuð ljóst að beit og sumarhiti hafa afgerandi áhrif á vöxt og viðgang reyniviðarins eins og við var að búast.
- Einnig virðast árhringjarannsóknir geta gefið vísbendingu um sögu ofanflóða á svæðinu.

Reyniviður í Norðdal (Mynd: ÓE).

Takk fyrir áheyrnina.

Norðdalur (Mynd: ÓE).